

บทบาทของสื่อในสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองไทย พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕

The Roles of Media in Thailand's Political Conflicts 2020-2022

อภิเชษฐ์ เกตุมณี*

Apichead Gatemanee

สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์**

Siripan Nogsuan Sawasdee

หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ประเทศไทย

Master of Arts Program in Government, Chulalongkorn University, Thailand

Email: 6480159724@student.chula.ac.th; Email: Nogsuan@gmail.com

Received: May 23, 2025

Revised: July 25, 2025

Accepted: July 27, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (๑) เพื่อศึกษาบทบาทของสื่อในสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๓ - พ.ศ. ๒๕๖๕ (๒) เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมของสื่อแต่ละสำนักจาก พ.ศ. ๒๕๖๓ - พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยการศึกษาในเชิงคุณภาพ ด้วยแนวทางการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ประกอบกับการวิเคราะห์เนื้อหาซ่อนเร้น (Latent Content) และการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เพื่อศึกษาบทบาทของสื่อจำนวนทั้งสิ้น ๗ สำนัก

ผลการศึกษาพบว่า สื่อทั้ง ๗ สำนักมีความโน้มเอียงทางการเมือง (Political Orientation) เป็นของตนเอง โดยมักนำเสนอข่าวสารไปในทิศทางที่ตอบสนองจุดยืนทางการเมืองของตน ประกอบกับการเติบโตขึ้นของเทคโนโลยี ทำให้ภูมิทัศน์ของสื่อส่วนใหญ่ในปัจจุบันอาศัยแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นช่องทางหลักในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ซึ่งมีโอกาสก่อให้เกิดปรากฏการณ์ห้องเสียงสะท้อน (Echo Chamber) อันเป็นผลมาจากระบบอัลกอริทึมของแพลตฟอร์มดิจิทัล ส่งผลให้ผู้รับข้อมูลข่าวสารอาจได้รับข้อมูลเพียงแง่บวกเดียวและอาจเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองในปัจจุบัน นอกจากนี้ สื่อยังมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการกล่อมเกลாதทัศนคติ ความเชื่อ และชุดความคิดของปัจเจกบุคคล ผ่านการใช้วิธีการวางกรอบ (Framing) เนื้อหาของข่าวที่จะนำเสนอ และการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda-Setting) ซึ่งแม้ว่าข้อเท็จจริงของเหตุการณ์จะเป็นอย่างไร สื่อมีเครื่องมือและวิธีการในการ

* นายอภิเชษฐ์ เกตุมณี Mr.Apichead Gatemanee นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Master of Arts Program in Government, Chulalongkorn University

** ศ.ดร.สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ Prof.Dr.Siripan Nogsuan Sawasdee ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ Thesis Advisor

โน้มน้าวให้ผู้รับข้อมูลข่าวสารเห็นคล้อยตามความโน้มเอียงทางการเมืองของสื่อเหล่านั้น ๆ ด้วยเหตุนี้ การศึกษาสื่อในฐานะหนึ่งในผู้แสดงทางการเมือง (Political Actor) จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในสังคมไทย

คำสำคัญ: สื่อมวลชน; ทฤษฎีการตีกรอบ; ทฤษฎีการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสาร; เนื้อหาซ่อนเร้น; ความขัดแย้งทางการเมือง; ห้องเสียงสะท้อน

Abstract

This thesis focuses on (1) examining the role of the media as a tool in the process of political socialization, and (2) analyzing the patterns and methods of news presentation related to political protests by various media outlets during the period from 2020 to 2022. Employing a qualitative methodology, the study integrates content analysis, latent content analysis, and documentary research to investigate the roles of individual media outlets during the youth-led protest movement. A total of 7 media organizations were examined to identify how each outlet framed and presented information during this politically contentious period.

The findings reveal that all 7 selected media outlets exhibit distinct political orientation, often presenting news in ways that reflect and reinforce their own political stances. The rise of digital technology has significantly transformed the media landscape, with most organizations relying on digital platforms as their primary channels for information dissemination. This shift has heightened the prevalence of echo chambers—driven by platform algorithms—that expose users to one-sided information, contributing to political polarization. Furthermore, the media plays a critical role in shaping public attitudes, beliefs, and ideologies through framing and agenda-setting. Regardless of the factual nature of events, media outlets possess the capacity to distort or steer public perception in alignment with their political leanings. Thus, understanding the media as a political actor is essential to comprehending the roots and evolution of political conflict in contemporary Thai society.

Keywords: Media; Framing Theory; Agenda-Setting Theory; Latent Content; Political Conflict; Echo Chamber

บทนำ

‘สื่อ (Media)’ เป็นหนึ่งในตัวละครที่อยู่คู่กับสังคมมนุษยชาติมาอย่างยาวนาน ไม่ว่าจะเป็นช่วงเวลาที่ยังคงกำลังมีความสุขหรือตกทุกข์ได้ยาก สื่อทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงในการสะท้อนสถานการณ์ต่าง ๆ ภายในสังคม ดังนั้นสื่อจึงเปรียบเสมือนตัวกลางในการสร้างพื้นที่สาธารณะเพื่อเชื่อมประชาชนกับรัฐเข้าด้วยกัน ทว่าภูมิทัศน์ของสื่อไทย หรือแม้กระทั่งสื่อทั่วโลกในปัจจุบัน แสดงให้เห็นถึงบทบาทของสื่อที่ผู้คนควรให้ความตระหนัก นั่นคือ ‘การหล่อหลอมความขัดแย้งขึ้นภายในสังคม’ ภายใต้บริบทของการเมืองไทย สื่อกลายเป็นหนึ่งในตัวละครสำคัญที่เข้ามามีบทบาทในการกำหนดสถานการณ์ ผ่านการกำหนดกรอบการรับรู้ของประชาชน โดยใช้วิธีการวางกรอบและการกำหนดวาระข่าวสาร

การวางกรอบ (Framing) หมายถึงการเลือกแง่มุมในการนำเสนออย่างเฉพาะเจาะจง เพื่อโน้มน้าวให้มีความเห็นไปในทิศทางที่ผู้นำเสนอต้องการ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการตีความและการทำความเข้าใจต่อสถานการณ์ของผู้รับสาร^๑ โดยการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda - Setting) หมายถึงการเลือกหรือการจัดลำดับความสำคัญของประเด็นในการนำเสนออย่างเฉพาะเจาะจง เพื่อกำหนดกรอบการรับรู้ของผู้รับสาร กล่าวคือการกำหนดวาระข่าวสารแสดงให้เห็นว่า ‘สื่อ’ สามารถกำหนดประเด็นที่ผู้รับสารได้รับได้อย่างไร และการวางกรอบแสดงให้เห็นว่า ‘สื่อ’ มีอิทธิพลอย่างไรต่อความคิดเห็นของผู้รับสารในประเด็นดังกล่าว^๒

การเคลื่อนไหวของมีอบคณะราษฎร ๒๕๖๓ เป็นปรากฏการณ์ที่แปลกใหม่อย่างมากสำหรับสังคมไทย ทั้งในแง่ของรูปแบบของการแสดงออกทางการเมือง (Political Action) หรือวิธีการระดมทรัพยากร (Resource Mobilization) โดยการเข้ามาของโซเชียลมีเดียทำให้ผู้คนสามารถแสดงออกทางการเมืองได้ทั้งบนโลกออนไลน์ และโลกออฟไลน์ อีกทั้งยังสามารถเชิญชวน นำเสนอ หรือทำการนัดหมายกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ได้อย่างสะดวกผ่านช่องทาง เฟสบุ๊ก (Facebook), ไลน์ (Line), ทวิตเตอร์ (Twitter), หรือเทเลแกรม (Telegram) เป็นต้น ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ หลายข้อจำกัดหลายอย่างในการชุมนุม ทำให้ในปัจจุบันการเคลื่อนไหวของผู้ชุมนุมมีความยืดหยุ่น (Flexibility) มากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังทำลายข้อจำกัดในการทำงานของสื่อ ทั้งรูปแบบในการทำงานที่ยืดหยุ่นมากขึ้น หรือแม้กระทั่งการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถทำหน้าที่รายงานข่าวเหมือนสื่อ

^๑ Goffman, E., **Frame Analysis: An Essay on the Organization of Experience**, (Harper & Row, 1974), pp. 601-602.

^๒ McCombs, M. E., & Shaw, D. L., **The Agenda-Setting Function of Mass Media**, (Public Opinion Quarterly, 1972), pp. 176-187.

ในปัจจุบันภูมิทัศน์ของสื่อได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากหลังจากการเข้ามาของโลกยุคดิจิทัล โดยในสมัยก่อนภูมิทัศน์ของสื่อมีเส้นแบ่งที่ชัดเจนระหว่างสื่อบันเทิง (Entertainment) และสื่อที่นำเสนอข้อมูลข่าวสาร (Information) ทว่าในปัจจุบันเส้นแบ่งดังกล่าวได้ถูกลบออก เนื่องด้วยพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้รายการข่าวส่วนใหญ่มีลักษณะความบันเทิงเข้าไปในเนื้อหาข่าว เพื่อย่อยข่าวที่คนบางกลุ่มมองว่า “น่าเบื่อ” กลับกลายเป็นข่าวที่มีความสนุก และเข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้น โดยปรากฏการณ์ดังกล่าวถูกเรียกว่า “Infotainment”

นับตั้งแต่อดีต สื่อมักถูกใช้เป็นเครื่องมือของผู้มีอำนาจในการกล่อมเกลாதทัศนคติทางการเมือง ค่านิยม และความเชื่อของประชาชนให้สอดคล้องกับทางผู้มีอำนาจผ่านการผูกขาดช่องทางสื่อ เพื่อเผยแพร่โฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda) ปราบปรามความคิดเห็นของผู้เห็นต่าง (Suppress Dissenting Voices) และสร้างความชอบธรรมให้แก่การกระทำของตนเอง (Legitimize their Authority) โดยอาศัยการวางกรอบกรอบ (Framing) และการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda - Setting) เพื่อตีความเหตุการณ์หนึ่ง ๆ โดยเน้นไปที่แง่มุมบางมุม ในขณะที่เดียวกันก็ลดทอนความสำคัญของแง่มุมอื่น ๆ หรือเลือกที่จะนำเสนอเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อชี้นำสาธารณชนไปยังจุดที่พวกเขาเห็นสมควร โดยภูมิทัศน์ของสื่อในประเทศไทยนั้น สามารถแบ่งออกได้อย่างชัดเจนระหว่างสื่อที่สนับสนุนรัฐบาล (Pro - Government) และสื่อที่สนับสนุนฝ่ายต่อต้านรัฐบาล (Pro - Opposition) ซึ่งแต่ละฝ่ายต่างมีวาระ (Agenda) และอคติทางการเมือง (Political bias) ที่แตกต่างกัน

ในยุคก่อนหน้านี้เราอาจสามารถแบ่งประเภทของสื่อได้เป็น ๓ ประเภทหลัก ๆ คือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ และสื่อออนไลน์ แต่ ณ ปัจจุบัน การมาของยุคดิจิทัล และพัฒนาการของเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้สื่อทุกสำนักต้องปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัย กระจายและขยายช่องทางการนำเสนอข่าวเพื่อให้ตอบสนองความต้องการของประชาชน ในแง่หนึ่งคือผลดีต่อระบอบประชาธิปไตย ซึ่งประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่ายยิ่งขึ้น แต่ในอีกแง่หนึ่งนั้น ก็ก่อให้เกิดปรากฏการณ์ห้องเสียงสะท้อน (Echo Chamber) ขึ้นภายในสังคม ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ (Deliberative Democracy)

การเติบโตขึ้นของพื้นที่ทางโซเชียลมีเดียนำมาซึ่งการแข่งขันเพื่อแย่งชิงฐานผู้ชมที่สูงมากยิ่งขึ้น ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์บ่งชี้ว่า “การแข่งขันบังคับให้สื่ออย่างหนังสือพิมพ์ต้องให้ความสนใจกับอคติทางการเมืองของผู้รับข้อมูล และยิ่งการแข่งขันสูงขึ้น มักส่งผลให้ท่าทีการนำเสนอข่าวของสื่ออิงอยู่กับอคติทางการเมืองของผู้รับข้อมูลยิ่งขึ้นไปอีก”^๓ นอกจากนั้น การเติบโตขึ้นของเทคโนโลยีมิได้เป็นการขยายภูมิทัศน์ทาง

^๓ Mullainathan, S., & Shleifer, A., “The Market for News”, *American Economic Review*, Vol. 95 No. 4 (2005): 1031-1035.

การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร หากแต่เป็นการจำกัดกรอบการรับรู้ของผู้คน ถึงแม้จะมีข้อมูลที่ค่อนข้างหลากหลายบนโซเชียลมีเดีย แต่ผู้รับข้อมูลมักเลือกรับเฉพาะข้อมูลที่ตรงกับจริตของตน^๔

พฤติกรรมของสื่อที่เลือกข้าง (Partisan Media) และผู้รับข้อมูลที่เลือกรับเฉพาะข้อมูลที่ตรงกับจุดยืนทางการเมืองของตนเอง ทั้งสองสิ่งนี้อาจเป็นได้ทั้งเหตุและผลซึ่งกันและกัน โดยล้วนแล้วแต่ช่วยเสริมสร้างปรากฏการณ์ห้องเสียงสะท้อน (Echo Chamber) และลดทอนความอดกลั้นทางการเมือง (Political Tolerance) ของผู้คนในสังคม ผลกระทบของปรากฏการณ์ห้องเสียงสะท้อนอาจทำให้บุคคลชาติซึ่งทักษะในการหาเหตุผลเพื่อสนับสนุนมุมมองของตนเอง หรือขาดทักษะในการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง

ปรากฏการณ์ห้องเสียงสะท้อน หรือ Echo Chamber เป็นปรากฏการณ์ที่พบเห็นได้ง่ายบนโลกออนไลน์ และสืบเนื่องจากปัจจุบัน โซเชียลมีเดียกลายเป็นแหล่งข้อมูลหลักสำหรับประชาชนจำนวนมากในสังคมไทย ส่งผลให้ผู้คนมีโอกาสดกอยู่ภายใต้สภาวะห้องเสียงสะท้อนมากยิ่งขึ้น ผู้คนซึ่งใช้ช่องทางโซเชียลมีเดียเป็นช่องทางหลักในการรับข้อมูลข่าวสารจึงมีแนวโน้มที่จะได้รับข้อมูลที่สนับสนุนความคิดเดิมของตนเองเป็นส่วนใหญ่ อันเป็นผลมาจากระบบอัลกอริทึมของแพลตฟอร์มออนไลน์ สิ่งนี้ทำให้สังคมออนไลน์เกิดการแบ่งขั้ว ซึ่งในแต่ละสังคมก็มีการเล่าเรื่อง การตีความ และการตอบสนองต่อข้อมูลในทางของตัวเอง^๕ ส่งผลให้เส้นแบ่งทางด้านอุดมการณ์ (Ideology) และทัศนคติทางการเมือง (Political Attitude) ของประชาชนชัดเจนมากยิ่งขึ้น สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าแม้ในทางทฤษฎี แพลตฟอร์มดิจิทัลสามารถอำนวยความสะดวกให้เกิดความหลากหลายของมุมมองได้ แต่ประสิทธิภาพของแพลตฟอร์มนั้นขึ้นอยู่กับความเปิดกว้างของผู้ใช้ต่อความคิดเห็นที่แตกต่าง มิเช่นนั้นแล้วแพลตฟอร์มดิจิทัลอาจกลายเป็นดาบสองคมที่หันกลับมาทำร้ายคุณค่าพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตย

ในมุมมองทางวิชาการ ‘สื่อ (Media)’ จึงควรทำหน้าที่เป็นเวทีสำหรับพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere) เป็นพื้นที่สำหรับการถกเถียงแลกเปลี่ยนข้อมูลกันอย่างเสรี โดยปราศจากการแทรกแซงของรัฐ^๖ เป็นแพลตฟอร์มที่ประชาชนสามารถใช้ในการอภิปราย เพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบ (Accountable) ของรัฐบาล และดำรงไว้ซึ่งเสรีภาพในการพูดและการแสดงออกของประชาชน ทว่าในปัจจุบันสื่อไม่ได้เป็นเพียงตัวกลางในการสะท้อนความเป็นไปของสังคม หากแต่ยังเป็นหนึ่งในผู้แสดงทางการเมือง (Political

^๔ Iyengar, S., & Hahn, K. S., (), “Red media, blue media: Evidence of ideological selectivity in media use”, *Journal of Communication*, Vol.59 No.1 (2009): 19-39.

^๕ Jamieson, K. H., & Cappella, J. N., *Echo Chamber: Rush Limbaugh and the Conservative Media Establishment*, (Oxford University Press, 2008), pp. 140-163.

^๖ Habermas, J., *The Structural Transformation of the Public Sphere*, (MIT Press, 1989), pp. 128-129.

Actor) ที่สำคัญ ดังที่สามารถสังเกตได้จากประวัติศาสตร์การเมืองไทย ซึ่งมักถูกค้นด้วยการชุมนุมประท้วง ความขัดแย้ง และการทำรัฐประหาร โดยบ่อยครั้งมีความเกี่ยวพันอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อ และในปัจจุบันก็เป็นอีกหนึ่งครั้งที่สังคมไทยต้องเผชิญหน้ากับความโกลาหล ซึ่งเกิดจากการแบ่งขั้วทางความคิดที่ค่อนข้างรุนแรง

การศึกษาสื่อในฐานะตัวละครการเมืองจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในสังคมไทย โดยสื่อมีอิทธิพลอย่างมากต่อการกำหนดทัศนคติทางการเมืองของประชาชน งานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งศึกษาไปยังบทบาทของสื่อ (Media) ในฐานะตัวละครทางการเมือง (Political Actor) ที่มีบทบาทในการกำหนดทิศทางการรับรู้ของประชาชน ผ่านการใช้วิธีการวางกรอบ (Framing) และการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda - Setting) โดยผู้เขียนหวังว่าผลการศึกษาของงานชิ้นนี้จะสามารถเติมเต็มช่องว่างและให้มุมมองคำอธิบายใหม่ ๆ ในการอธิบายปรากฏการณ์ดังกล่าวได้อย่างครบถ้วนและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งเสนอแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคมไทยเพื่อสถาปนาระบอบประชาธิปไตยให้สามารถดำรงอยู่คู่กับสังคมไทยได้อย่างมั่นคง

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาบทบาทของสื่อในสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองไทย พ.ศ. ๒๕๖๓ - พ.ศ. ๒๕๖๕
๒. เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมของสื่อแต่ละสำนัก จาก พ.ศ. ๒๕๖๓ - พ.ศ. ๒๕๖๕

สมมติฐานการวิจัย

สื่อมีอุดมการณ์หรือจุดยืนทางการเมืองเป็นของตนเอง และใช้วิธีการวางกรอบ (Framing) หรือการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda - Setting) เพื่อชี้นำหรือโน้มน้าวให้ผู้รับข้อมูลเห็นคล้อยตามทัศนคติทางการเมืองของสื่อแต่ละสำนัก

ขอบเขตของการวิจัย

สืบเนื่องจากสื่อที่ผู้วิจัยทำศึกษานั้น มีช่องทางการนำเสนอข้อมูลที่หลากหลาย และมีระยะเวลาที่ยาวนาน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องกำหนดขอบเขตของการวิจัย โดยแบ่งออกเป็นขอบเขตในส่วน of ช่วงเวลาการศึกษา และขอบเขตในส่วน of ช่องทางการศึกษา

ในส่วน of ช่วงเวลาการศึกษา ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะช่วง พ.ศ. ๒๕๖๓ - พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นช่วงที่มีอบคณระชากร ๒๕๖๓ มีกิจกรรมการเคลื่อนไหวอย่างเข้มข้น โดยจะเริ่มศึกษาตั้งแต่วันที่พรรค

อนาคตใหม่ถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรค (๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๓) จนถึงวันที่กระแสของการชุมนุมเริ่มเบาบางลง (๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕)

ในส่วนของช่องทางการศึกษา ถึงแม้ว่าการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรากฏการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๖๓ - พ.ศ. ๒๕๖๕ จะมีการนำเสนอผ่านรูปแบบและช่องทางที่หลากหลาย ผู้วิจัยเลือกศึกษาการนำเสนอข่าวที่มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นหลัก เนื่องจากเป็นแหล่งข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้ มีเนื้อหาเพียงพอต่อการค้นคว้าและเก็บข้อมูล โดยจะศึกษาจากสื่อที่ได้มีการจดทะเบียนบริษัทผ่านกรมพัฒนาธุรกิจการค้า หรือถูกรับรองโดยหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ ซึ่งมีการรายงานข่าวเกี่ยวกับปรากฏการณ์ความขัดแย้งอย่างเข้มข้น

แนวทางการศึกษาข้อมูล

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยแนวทางการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข่าวที่สื่อนำเสนอผ่านเว็บไซต์ เป็นหลัก ประกอบกับการเก็บข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) เช่น บทความทางวิชาการ หนังสือ เนื้อหาข่าว และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์บทบาทของสื่อผ่านการตีกรอบและการกำหนดวาระของข้อมูลข่าวสาร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการเก็บข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

๑. เนื้อหาสื่อ (Media Content) เช่น บทความข่าว โพสต์บนแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย การออกอากาศผ่านช่องทางดั้งเดิม และการรายงานข่าวของสื่อในรูปแบบอื่น ๆ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - พ.ศ. ๒๕๖๕

๒. วรรณกรรมเชิงวิชาการ (Academic Literature) เช่น บทความในวารสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๓. รายงานของรัฐบาลและองค์กรเอกชนเพื่อสาธารณะประโยชน์ (Government and NGO Reports) เช่น เอกสารจากหน่วยงานภาครัฐ, NGO, และองค์กรระหว่างประเทศที่ให้บริบทและมุมมองอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองไทยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - พ.ศ. ๒๕๖๕

โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นไปตามโอกาสทางสถิติ (Non-Probability Sampling) ผ่านการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยอาศัยเหตุผลในการเลือกเพื่อความเหมาะสมในวัตถุประสงค์ของงานวิจัยโดยปราศจากอคติ งานวิจัยชิ้นนี้พยายามรวบรวมข้อมูลจากแหล่งที่มาที่หลากหลายเพื่อยืนยันสมมติฐานและตอบคำถามงานวิจัยที่ตั้งไว้อย่างสมบูรณ์และครบถ้วน

กลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาไปยังการรายงานและการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของสื่อสำนักต่าง ๆ ซึ่งมีบทบาทในช่วงการชุมนุมเคลื่อนไหวปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - พ.ศ. ๒๕๖๕ ทั้งในช่องทางแพลตฟอร์มออนไลน์และแพลตฟอร์มออฟไลน์ โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกสำนักข่าวดังนี้

๑. เป็นสื่อที่มีการจดทะเบียนบริษัทผ่านกรมพัฒนาธุรกิจการค้า หรือถูกรับรองโดยหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ หรือเป็นที่ยอมรับในวงกว้าง เพื่อเป็นฐานยืนยันความน่าเชื่อถือของสื่อหรือสำนักข่าวเบื้องต้น

๒. เป็นสื่อที่มีฐานผู้ติดตามพอสมควร และไม่น้อยกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บัญชี/คน

๓. เป็นสื่อที่มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอและสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษา

เกณฑ์การคัดเลือกข่าว

งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาไปยังการรายงานและการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของสื่อสำนักต่าง ๆ ซึ่งมีบทบาทในช่วงการชุมนุมเคลื่อนไหวปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - พ.ศ. ๒๕๖๕ ทั้งในช่องทางแพลตฟอร์มออนไลน์และแพลตฟอร์มออฟไลน์ โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกประเด็นหรือเนื้อหาข่าวดังนี้

๑. การรายงานข่าวเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - พ.ศ. ๒๕๖๕

๒. การรายงานข่าวเป็นเหตุการณ์ในช่วงเวลาเดียวกันหรือเกี่ยวเนื่องกัน เพื่อวิเคราะห์ถึงความเหมือนหรือแตกต่างของลักษณะการตีกรอบเนื้อหาข่าวของแต่ละสำนักข่าว

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการ “เนื้อหาที่ซ่อนเร้น (Latent Content)” เป็นหลัก ประกอบกับการใช้วิธีการ “เนื้อหาที่ปรากฏชัดแจ้ง (Manifest Content)” กล่าวคือผู้วิจัยจะทำการอ่านวิเคราะห์ทั้งตัวเนื้อหาของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบกับบริบทแวดล้อม ณ ขณะนั้นอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อทำความเข้าใจถึงจุดประสงค์ และเป้าหมายที่แท้จริงของการรายงานหรือการนำเสนอข่าวนั้น ๆ พร้อมทั้งระบุความโน้มเอียงของสื่อ (Political Orientation), รูปแบบการตีกรอบประเด็นเนื้อหาข่าว (Framing), การกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda - Setting), และมุมมองที่มีต่อการชุมนุม (Tone) ซึ่งเป็นจุดเด่นของวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาที่ซ่อนเร้น ทั้งนี้ผู้วิจัยยังอาศัยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาที่ปรากฏชัดแจ้งร่วมด้วย เพื่อให้งานวิจัยชิ้นนี้มีมิติของข้อมูลที่ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น โดยอาศัยการเก็บข้อมูลผ่าน คำสำคัญ (Keyword) ที่ปรากฏอยู่ในกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์ถึงความถี่ (Frequency) ที่ใช้ต่อคำที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ก่อนเริ่มทำการเก็บข้อมูล

โดยข้อมูลทั้งหมดที่ผ่านการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจะทำการสร้างแบบฟอร์มลงรหัส (Coding Sheet) ใน Google Spreadsheet ซึ่งทำหน้าที่เป็นฐานข้อมูล (Database) หลักของงานวิจัยชิ้นนี้ โดยสามารถแบ่งออกเป็น ๕ หัวข้อ คือ รูปแบบของเนื้อหา (Type of Content), การพาดหัวข่าว (Headline), การตีกรอบ (Framing), วัตถุประสงค์ (Objective), และความโน้มเอียงทางการเมือง (Political Orientation)

ผลการศึกษา

จากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยข้อที่ ๑ (ศึกษาบทบาทของสื่อในสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - พ.ศ. ๒๕๖๕) ผู้วิจัยพบว่า สื่อในฐานะตัวละครทางการเมือง (Political Actor) มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อทัศนคติ ความเชื่อ และชุดความคิดของปัจเจกบุคคลที่มีต่อภูมิทัศน์ทางการเมืองไทย โดยผู้วิจัยทำการสำรวจสื่อ ๗ สำนัก จำนวนทั้งสิ้น ๑๒๐๒ กรณีศึกษา ได้แก่ มติชน (MATICHON), ผู้จัดการ (MGR Online), เนชั่นทีวี (Nation TV), ประชาไท (Prachatai), ไทยพีบีเอส (Thai PBS), เดอะ स्टานดาร์ด (The Standard), และวอยซ์ทีวี (Voice TV) โดยภายหลังจากผู้วิจัยเริ่มทำการศึกษา และเก็บข้อมูลแล้วนั้น ผู้วิจัยค้นพบรูปแบบหรือแพตเทิร์น (Pattern) ของการนำเสนอข่าว ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นหัวข้อได้ดังนี้

ท่าทีของเนื้อหาข่าว (Tone) ที่มีต่อการเคลื่อนไหวของมือบคณะราษฎร ๒๕๖๓ สามารถแบ่งได้เป็น ๓ แบบ คือ ท่าทีเชิงบวก (Positive), ท่าทีเชิงลบ (Negative), ท่าทีที่เป็นกลาง (Neutral)

การตีกรอบ (Framing) สามารถแบ่งได้เป็น ๑๖ รูปแบบ คือ ประเด็นกฎหมายหรือการดำเนินคดีทางกฎหมาย, ประเด็นการชุมนุม ข้อเรียกร้อง หรือการแสดงออกทางการเมือง, ประเด็นการทำงานของรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่รัฐ, ประเด็นการทำงานของสื่อ, ประเด็นการอุ้มหาย, ประเด็นคนอยู่เบื้องหลัง, ประเด็นความรุนแรงจากทั้งสองฝ่าย, ประเด็นความรุนแรงจากฝ่ายมือบ, ประเด็นความรุนแรงจากฝ่ายรัฐ, ประเด็นความรุนแรงจากฝ่ายอนุรักษ์นิยม, ประเด็นคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ, ประเด็นผลโพล, ประเด็นวิพากษ์วิจารณ์มือบ, ประเด็นวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลและฝ่ายสนับสนุน, ประเด็นสถาบันพระมหากษัตริย์, และประเด็นสิทธิเสรีภาพ

วัตถุประสงค์ (Objective) ของการนำเสนอข่าว สามารถแบ่งได้เป็น ๑๑ วัตถุประสงค์ คือ นำเสนอการทำงานของสื่อ, นำเสนอข่าววันเฉลิม, นำเสนอประเด็นเรื่องสถาบันพระมหากษัตริย์, นำเสนอภาพรวมหรือบทวิเคราะห์, นำเสนอหรือสนับสนุนฝ่ายรัฐ, นำเสนอหรือสนับสนุนมือบ, เปียงเบนประเด็น, วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลและฝ่ายสนับสนุน, วิพากษ์วิจารณ์และลดทอนความชอบธรรมมือบ, สืบหาข้อเท็จจริง, และให้ความรู้

ความโน้มเอียงทางการเมือง (Political Orientation) สามารถแบ่งได้เป็น ๓ ประเภท คือ โน้มเอียงทางการเมืองสนับสนุนรัฐบาล (Pro - Government), โน้มเอียงทางการเมืองสนับสนุนฝ่ายต่อต้าน (Pro - Opposition), และเป็นกลาง (Neutral)

โดยเมื่อวิเคราะห์ทั้ง ๔ หัวข้อในเบื้องต้น ประกอบกับโครงสร้างความเป็นเจ้าของ (Ownership Structure) และกลุ่มทุน (Funding) แล้วนั้น ผู้วิจัยพบว่าสามารถแบ่งประเภทของสื่อได้เป็น ๓ ประเภท ตามความโน้มเอียงทางการเมือง (Political Orientation) ได้แก่ สื่อที่สนับสนุนฝ่ายรัฐบาล (Pro-Government), สื่อที่สนับสนุนฝ่ายต่อต้านรัฐบาล (Pro-Opposition), และสื่อที่วางตัวเป็นกลาง (Neutral)

๑. สนับสนุนรัฐบาล (Pro - Government) ได้แก่ เนชั่น ทวี (Nation TV) และผู้จัดการออนไลน์ (MGR Online)

๒. สนับสนุนฝ่ายค้าน (Pro - Opposition) ได้แก่ ประชาไท (Prachatai), เดอะ แสตนด์ (The Standard), มติชน (Matichon), และวอยซ์ทีวี (Voice TV)

๓. เป็นกลางทางการเมือง (Neutral) ได้แก่ ไทย พีบีเอส (Thai PBS)

จากข้อมูลในข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า ‘ในช่วงเหตุการณ์ม็อบคณะราษฎร ๒๕๖๓’ สื่อไม่ได้ทำหน้าที่เป็นเวทีของพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere) ที่เป็นกลางตามอุดมคติ หากแต่เป็นตัวละครทางการเมือง (Political Actor) ที่วางกรอบประเด็นทางการเมืองเพื่อกำหนดทิศทางการรับรู้และการทำความเข้าใจความเป็นจริงทางการเมืองของประชาชน โดยสื่อแต่ละสำนักมักรายงานหรือนำเสนอข่าวซึ่งอิงอยู่กับจุดยืนทางการเมืองหรือความโน้มเอียงทางการเมือง (Political Orientation) ของตนเอง ยกตัวอย่างเช่น สื่อที่มีความโน้มเอียงทางการเมืองซึ่งสนับสนุนรัฐบาล (Pro - Government) มักจะรายงานหรือนำเสนอการเคลื่อนไหวทางการเมืองของเยาวชนว่าเป็นการละเมิดกฎหมาย เป็นการก่อความไม่สงบให้กับคนส่วนใหญ่ เป็นการใช้ความรุนแรง มีคนอยู่เบื้องหลังการชุมนุม หรือผู้เข้าร่วมชุมนุมถูกปลูกปั่น เป็นต้น

ในขณะเดียวกันสื่อที่สนับสนุนฝ่ายต่อต้าน (Pro - Opposition) มักจะรายงานหรือนำเสนอไปในทิศทางตรงกันข้าม นั่นคือการเคลื่อนไหวทางการเมืองของเยาวชนเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นการเรียกร้องเพื่อประชาธิปไตย ประชาชนมีความตื่นรู้ทางการเมือง เป็นต้น และสื่อที่เป็นกลางทางการเมือง (Neutral) มักจะรายงานสถานการณ์ตามข้อเท็จจริง ให้ความรู้ในแง่มุมต่าง ๆ พร้อมทั้งตรวจสอบการกระทำของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายผู้ชุมนุม หรือฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นต้น

ด้วยภูมิทัศน์สื่อในปัจจุบันซึ่งเปลี่ยนแปลงไป สื่อส่วนใหญ่หันมาอาศัยแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นช่องทางหลักในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ถึงแม้ว่าแพลตฟอร์มดิจิทัลจะสามารถทำหน้าที่เป็นพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere) ได้ดีกว่าแพลตฟอร์มดั้งเดิมอย่างโทรทัศน์ หรือวิทยุ แต่ต้องแลกมาด้วยวัตถุประสงค์ของสื่อที่เปลี่ยนแปลงไปจากแต่เดิมที่สื่อต้องมุ่งเน้นไปยังคุณภาพของเนื้อหาเพื่อเพิ่มยอด

ผู้เข้าชม แต่ในปัจจุบันสื่อต้องอาศัยการพาดหัวข่าวที่ดูรุนแรง^๗ การเลือกรูปประกอบที่น่าดึงดูดเพื่อให้ระบบอัลกอริทึม (Algorithm) ของแต่ละแพลตฟอร์มนำเสนอข่าวของตนเองไปยังผู้รับข้อมูลข่าวสาร (Audience)

ด้วยเหตุนี้การอยู่รอดของสื่อในยุคปัจจุบัน จึงไม่เพียงแต่การพัฒนาคุณภาพของเนื้อหา แต่ต้องคำนึงถึงระบบอัลกอริทึมของแต่ละแพลตฟอร์มเป็นสำคัญ ซึ่งเงื่อนไขการทำงานของระบบอัลกอริทึมไม่เพียงแต่จะลดทอนความสำคัญของคุณภาพเนื้อหา แต่ยังสร้างปรากฏการณ์ห้องเสียงสะท้อน (Echo Chamber) ขนาดใหญ่ขึ้นภายในสังคม กล่าวคือ ระบบอัลกอริทึมจะพยายามคัดสรรเนื้อหาข่าวหรือสำนักข่าวที่มีความโน้มเอียงทางการเมือง (Political Orientation) ตรงกับผู้รับข้อมูลข่าวสารมากที่สุด ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้รับข้อมูลข่าวสารได้รับเพียงข้อมูลในมุมของฝ่ายที่ตนสนับสนุน^๘ อันเป็นการลดทอนความอดกลั้นทางการเมือง (Political Tolerance) และเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นภายในสังคมไทย

จากข้อมูลในงานวิจัยชิ้นนี้ได้ทำการศึกษา ผู้วิจัยไม่สามารถระบุได้ว่าสื่อเป็นต้นเหตุของความขัดแย้งในครั้งนี้หรือไม่ แต่จากข้อมูลที่ผู้วิจัยทำการรวบรวมมานั้น สามารถอนุมานได้ว่า ‘สื่อ’ เป็นหนึ่งในตัวละครทางการเมืองที่สำคัญ และมีบทบาทในสถานการณ์ความขัดแย้งในสังคมไทย

ในส่วนของวัตถุประสงค์ในการวิจัยข้อที่ ๒ (ศึกษารูปแบบและวิธีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมของสื่อแต่ละสำนักในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - พ.ศ. ๒๕๖๕) สืบเนื่องจากคำถามในการวิจัยข้อที่ ๑ ผู้วิจัยพบว่า สื่อแต่ละสำนักมีกรายงานหรือนำเสนอข่าวโดยอิงอยู่กับความโน้มเอียงทางการเมือง (Political Orientation) ของตนเอง โดยอาศัยวิธีการตีกรอบ (Framing) และการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสาร (Agenda - Setting) ในการชี้แนะหรือชักจูงปัจเจกบุคคลให้มีชุดความคิด ทศนคติ หรือความเชื่อทางการเมืองตามความโน้มเอียงทางการเมืองของแต่ละสื่อ

๑. การตีกรอบ (Framing) เป็นหนึ่งในวิธีการหลักที่สื่อมักใช้ในการชักจูงความคิดเห็นผู้รับข้อมูลข่าวสาร หรือเบี่ยงเบนประเด็นที่ไม่พึงประสงค์ต่อจุดยืนทางการเมืองของตน ยกตัวอย่างเช่น เหตุการณ์สลายการชุมนุมที่แยกปทุมวัน วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓ ข้อเท็จจริงของเหตุการณ์คือ เจ้าหน้าที่รัฐพร้อมอุปกรณ์ครบมือ ใช้รถฉีดน้ำแรงสูงผสมสารเคมีสีฟ้าฉีดเข้าใส่ผู้ชุมนุม ซึ่งสื่อที่สนับสนุนฝ่ายต่อต้าน นำเสนอข่าวในแง่ลบของการประณามการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ ที่กระทำเกินกว่าเหตุ การตีกรอบประเด็นไปยังความรุนแรงที่มาจากเจ้าหน้าที่รัฐ^๙ กลับกันสื่อที่สนับสนุนรัฐบาลตีกรอบเหตุการณ์ดังกล่าว

^๗ อธิกิตติ แสงสุข, ปี ๖๘ วงการสื่อไทยเอาใจต่อ? | ค.การเมือง EP.๔๘, The101world, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://youtu.be/LrTzQWmDBgc?si=2_AqHavbo6WQ1K0V [๑๖ มกราคม ๒๕๖๘].

^๘ ชนิตา รอดอยู่, “‘สื่อดิจิทัล’ ความท้าทายต่อบทบาทการเป็นพื้นที่สาธารณะทางการเมือง”, วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ, ปีที่ ๓๖ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๖) : ๒๒๘-๒๓๘.

^๙ VoiceTV, โหมไฟชิงชัย! ๖ พรรคฝ่ายค้าน ประณามรัฐใช้ความรุนแรงสลายม็อบปทุมวัน, VoiceTV, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.voicetv.co.th/read/2d5F10VL6> [๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓].

ว่าเป็นการทำตามหลักสากล น้ำสีฟ้าไม่อันตราย อีกทั้งยังรายงานจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติหน้าที่^{๑๐}

๒. การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสาร (Agenda - Setting) เป็นอีกหนึ่งวิธีการที่สื่อใช้ในการกำหนดลำดับความสำคัญของข่าว การคัดเลือกข่าวไหนควรได้รับการนำเสนอ ข่าวไหนไม่ควรได้รับการนำเสนอ ยกตัวอย่างเช่น เหตุการณ์ ณ วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๓ ข้อเท็จจริงของเหตุการณ์คือ มีผู้ใช้เฟซบุ๊กคนหนึ่งโพสต์กล่าวหาว่ามีการทุจริตภายในม็อบ ซึ่งสื่อฝ่ายสนับสนุนรัฐบาลเลือกที่จะหยิบข่าวดังกล่าวมานำเสนอ^{๑๑} กลับกันสื่อฝ่ายสนับสนุนฝ่ายต่อต้าน เลือกที่จะไม่นำเสนอประเด็นดังกล่าว

ในส่วนของสมมติฐานการวิจัยข้อที่ ๑ (สื่อมีอุดมการณ์หรือจุดยืนทางการเมืองเป็นของตนเอง และใช้วิธีการตีกรอบ (Framing) หรือการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสาร (Agenda - Setting) เพื่อบิดเบือนหรือโน้มน้าวให้ผู้รับข้อมูลเห็นคล้อยตามทัศนคติทางการเมืองของสื่อแต่ละสำนัก) ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า สมมติฐานการวิจัยข้อที่ ๑ ซึ่งผู้วิจัยตั้งเอาไว้ ‘เป็นความจริง’ สื่อมีจุดยืนทางการเมืองเป็นของตนเอง และใช้วิธีการตีกรอบ หรือการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารในการกำหนดความรู้ของประชาชนให้ตรงตามความโน้มเอียงทางการเมืองของตัวเอง

ดังนั้น ‘สื่อ’ จึงเป็นหนึ่งในตัวละครทางการเมืองที่บทบาทสำคัญอย่างมากในการกำหนดสถานการณ์และขึ้นำสังคม ซึ่งไม่ว่าข้อเท็จจริงของเหตุการณ์หรือสถานการณ์หนึ่ง ๆ จะเป็นอย่างไร สื่อมีเครื่องมือและวิธีการที่สามารถชักจูงหรือเบี่ยงเบนประเด็นให้ผู้รับข้อมูลข่าวสารได้รับข้อมูลที่ตรงกับความโน้มเอียงทางการเมืองของสื่อสำนักนั้น ๆ ประกอบกับการขยายตัวขึ้นของปรากฏการณ์ห้องเสียงสะท้อน ทำให้ผู้รับข้อมูลข่าวสารถูกแวดล้อมไปด้วยชุดข้อมูลของฝ่ายตนเอง ซึ่งส่งผลให้ผู้คนภายในสังคมขาดซึ่งข้อมูลที่รอบด้าน ครบถ้วน และเพียงพอ (Lack of Information) และนำไปสู่การแสดงออกทางการเมืองที่แตกต่างกัน อันเป็นผลมาจาก ‘ชุดข้อมูลที่ได้รับมันต่างกัน’

กล่าวโดยสรุป สื่อมีจุดยืนทางการเมืองเป็นของตนเอง โดยสามารถแบ่งออกได้เป็นสื่อที่สนับสนุนรัฐบาล (Pro - Government), สื่อที่สนับสนุนฝ่ายค้าน (Pro - Opposition), และสื่อที่เป็นกลาง (Neutral) โดยสื่อใช้วิธีการตีกรอบ (Framing) และการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสาร (Agenda - Setting) เพื่อกำหนดกรอบการรับรู้ของประชาชนให้เป็นไปตามความโน้มเอียงทางการเมืองของสื่อ เมื่อนำผลการศึกษามาวิเคราะห์ร่วมกับปรากฏการณ์ห้องเสียงสะท้อน (Echo Chamber) ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า “กระบวนการดังกล่าวของสื่ออาจส่งเสริมการแบ่งขั้วทางการเมือง (Political Polarization) ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และอาจมีส่วนก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง (Political Conflict) ภายในสังคมไทย”

^{๑๐} NationTV, รองโฆษก ดร. ยัน “น้ำสีฟ้า” ไม่ใช่แก๊สน้ำตา เผย “รถปราบจราจร” ราคา ๒๔ ล้านบาท, NationTV, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.voicetv.co.th/read/2d5F10VL6> [๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓].

^{๑๑} NationTV, แฉกันเอง คนกลุ่มขับไล่รัฐบาล ลาภไล่เลขชอทาน จัดม็อบเพื่อหาเงินไว้ใช้เอง, NationTV, [ออนไลน์] แหล่งที่มา: <https://www.nationtv.tv/news/378796201> [๑๘ กันยายน ๒๕๖๓].

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากข้อจำกัดทางระยะเวลาของผู้วิจัย งานวิจัยชิ้นนี้จึงศึกษาบทบาทของสื่อในช่วงเวลา พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕ ในเชิงคุณภาพเท่านั้น ดังนั้นจึงมีช่องว่างอันควรค่าให้นักศึกษาหรือผู้ที่สนใจนำไปศึกษาต่อได้ ดังนี้

๑. ควรศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของสื่อในช่วงมีوبเวยวชนฯ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ อย่างเช่น การทำแบบสอบถาม เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปรากฏการณ์ดังกล่าวได้ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

๒. ควรศึกษาจุดยืนทางการเมืองของสื่อ เปรียบเทียบก่อนและหลังเหตุการณ์มีอบเวยวชน เพื่อทำความเข้าใจพลวัตที่เปลี่ยนแปลงไปของสื่อ

๓. ควรศึกษาเกี่ยวกับปรากฏการณ์ห้องเสียงสะท้อน (Echo Chamber) เพื่อกำหนดแผนและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากปัจจัยดังกล่าวในอนาคต

บรรณานุกรม

ชนิดา รอดอยู่ “‘สื่อดิจิทัล’ ความท้าทายต่อบทบาทการเป็นพื้นที่สาธารณะทางการเมือง”. **วารสารปริชาต มหาวิทยาลัยทักษิณ**. ปีที่ ๓๖ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๖) : ๒๒๘-๒๓๘.

Goffman, E., **Frame Analysis: An Essay on the Organization of Experience**. Harper & Row, 1974.

Habermas, J., **The Structural Transformation of the Public Sphere**. MIT Press, 1989.

Jamieson, K. H., & Cappella, J. N., **Echo Chamber: Rush Limbaugh and the Conservative Media Establishment**. Oxford University Press, 2008.

Iyengar, S., & Hahn, K. S. “Red media, blue media: Evidence of ideological selectivity in media use”. **Journal of Communication**. Vol.59 No.1 (2009): 19-39.

McCombs, M. E., & Shaw, D. L., **The Agenda-Setting Function of Mass Media**. Public Opinion Quarterly, 1972.

Mill, J. S., **On liberty**. Dover Publications, 2002.

Mullainathan, S., & Shleifer, A. “The Market for News”. **American Economic Review**. Vol. 95 No. 4 (2005): 1031-1035.

อถักกิต แสงวสุข. ปี ๖๘ วงการสื่อไทยเอาใจต่อ? ค.การเมือง EP.๔๘. The101world. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://youtu.be/LrTzQWmDBgc?si=2_AqHavbo6WQ1K0V [๑๖ มกราคม ๒๕๖๘].

NationTV. แฉกันเอง คนกลุ่มขับไล่รัฐบาล ลากไส้เซเลบขอทาน จัดมือบเพื่อหาเงินไว้ใช้เอง.

NationTV. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.nationtv.tv/news/378796201>

[๑๘ กันยายน ๒๕๖๓].

NationTV. รองโฆษก ตร. ยัน “น้ำสีฟ้า” ไม่ใช่แก๊สน้ำตา เผย “รถปราบจราจร” ราคา ๒๔ ล้านบาท.

NationTV. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.voicetv.co.th/read/2d5F10VL6>

[๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓].

VoiceTV. โหมไฟชิงชัง! ๖ พรรคฝ่ายค้าน ประณามรัฐใช้ความรุนแรงสลายม็อบปทุมวัน. VoiceTV.

[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.voicetv.co.th/read/2d5F10VL6> [๑๖ ตุลาคม

๒๕๖๓].